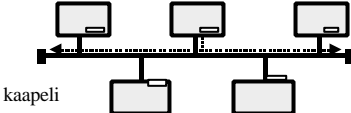
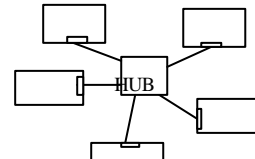

5.5 Ethernet-lähiverkko

- Yleisin lähiverkkoteknologia
 - IEEE:n standardoima LAN-verkko
 - CSMA/CD (kuulosteluväylä)
 - Muita lähiverkkostandardeja
 - esim.
 - Token ring (vuororengas)
 - FDDI
 - WLAN (langaton lähiverkko)
- ei käsitellä tällä kursilla

Eetteriverkon rakenne

- väylä

kaapeli
- ◆ tähti
 - hub toimii toistimen tavoin

Kaksi parijohtoa

Kaapelit

- 10Base2 ohut kaapeli
 - » 10 => 10 Mbps
 - » Base => kantataajuus
 - » 2 => 200 m
- 10Base-T kierretty pari & central hub
 - » helppo hallita, kallis, suosio kasvaa
- 10Base-F valokaapeli
 - » kallis, luotettava, tehokas
- 100Base-T, 100 Base-F
 - » Fast Ethernet

Lyhyet etäisyydet, pieni määrä laitteita

- sovittimesta keskittimeen (hub) maks. 100 m
- väylä
 - pituus maks. < 200 metriä,
 - syynä vaimeneminen
 - solmuja maks. 30 kpl
 - syynä CSMA/CD => liikaa törmäyksiä
 - maks. 5 väylää voidaan yhdistää **toistimilla**
 - => ~1000 m, 150 laitetta
- valokuitua käytettäessä hieman pitemmät etäisyydet

19.10.2001

44

Signaalin koodaus

- Manchester-koodaus
 - tahdistus
 - » **jännitteen muutos keskellä bittiä**
 - ei kellopulssia
 - mutta lisää kaistanleveyttä

CSMA/CD

- jos väylä vapaa, lähetetään heti
- muuten jäädään odottamaan ja lähetetään heti linjan vapauduttua
- entä kun tapahtuu törmäys?

19.10.2001

45

Törmäyksen jälkeinen uudelleenlähetys

- **Binary exponential backoff**
 - törmäyksen jälkeen aika jaetaan lokeroiksi
 - 51.2 μ s vastaten 512 bittiä eli 64 tavua
 - 1. törmäyksen jälkeen asema odottaa satunnaisesti joko 0 tai 1 lokeron ajan ennen kuin yrittää uudelleen
 - 2. törmäyksen jälkeen odotus on 0, 1, 2 tai 3 lokeroa
 - n. törmäyksen jälkeen valitaan odotusaika väliltä:
0 - 2ⁿ⁻¹ lokeroa
 - 10. törmäyksen jälkeen väliä [0-1023] ei enää kasvateta
 - 16. törmäyksen jälkeen luovutaan ja ilmoitetaan 'asiakkaalle' (eli verkkokerrokselle) epäonnistumisesta

- binäärinen eksponentiaalinen perääntymien on joustava
 - kuorma kasvaa => väli kasvaa
- vaihtoehtona kiinteä valintaväli
 - » aina [0- 1023]
 - » aina [0-1]
 - » aina [a-n]
- entä suorituskyky?

19.10.2001

47

Ehternet-kehys

preamble	Destin. address	Source address	type	data	CRC
8 B	6 B	6 B	2 B	46-1500 B	4 B

19.10.2001

48

MAC-protokolla

- tahdistuskuvio (preamble)
 - » 7 tavua 1010101010 tahdistusta varten
 - » kehyksen alku 10101011
- kohde- ja lähdeosoitteet
 - » osoitteessa 6 tavua (tai 2 tavua)
 - » 0xxxxx... yksilöosoite
 - » 1xxxxx ... ryhmäosoite
 - » 11111 kaikkia
 - » yksi bitti: paikallinen vai globaali osoite

19.10.2001

49

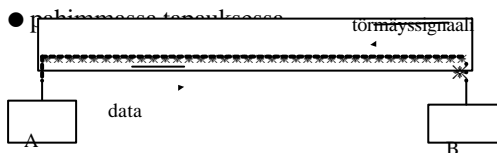
kehyksen pituus

- 64-1500 tavua
 - kehyksen pituus **vähintään 64 tavua**
 - » tarvittaessa täytettä (PAD)
- **jotta lähettäjä ehtii havaita kehyksen törmäyksen**
 - kehyksen lähetyksen ei saa päättyä ennen kuin alku on perillä ja mahdollinen törmäysääni kuuluu
 - alku perillä=> loppukin onnistuu

19.10.2001

50

Väylää kuunneltava

- => kehyksen lähetyksen minimikesto:
2*etenemisviive väylällä

19.10.2001

51

- 10 Mbps
 - LAN-pituus korkeintaan 2500 m
 - toistimia korkeintaan 4
 - lähetyksen kestettävä ainakin 51.2 μs
 - eli 64 tavua

19.10.2001

52

Ethernetin hyvät puolet

- yleisesti käytetty
- yksinkertainen protokolla
- asemien lisääminen helppoa
- passiivinen kaapeli,
- ei modeemia,
- kevyellä kuormalla lähetysviive nolla

19.10.2001

53

Ethernetin huonot puolet

- analoginen törmäyksen havaitseminen
- pienin kehys 64 tavua
 - => yleisrasitetta, jos sanomat lyhyitä
- epätermistinen
- ei prioriteetteja
- raskas kuorma
 - => törmäyksiä => suoritusteho laskee

19.10.2001

54

LLC (Logical Link Control)

- LAN-verkot
- vuonvalvonta, virhevalvonta, yhtenäinen rajapinta erilaisiin verkkoihin
- ~ OSI-malli, HDLC
- Palvelut:
 - epäluotettava datasäikepalvelu,
 - kuittaava datasäikepalvelu,
 - luotettava yhteydellinen palvelu

verkkokerros
LLC
MAC
peruskerros

19.10.2001

55

LAN-osoitteet ja ARP

- (lähi)verkko-osoite
 - fyysinen osoite
 - MAC-osoite
- Eetteriverkossa (sovitinkortissa)
 - 48 bittiä
 - joka kortissa oma ainutkertainen pysyvä numero
- lähiverkkoon liitetyt laitteet ymmärtävät vain LAN-osoitteita

19.10.2001

56

IP-osoite => LAN-osoitteeksi

- ARP-taulu
 - IP-osoitteiden muuttamiseksi LAN-osoitteiksi
 - » IP-osoite, sitä vastaava LAN-osoite, aikaleima
 - vanhentuneet tiedot katoavat taulusta
- Entä, jos IP-osoitetta ei ole taulussa?
 - Sovelluskerroksella DNS, jolta kysyttiin.
 - LAN:ssa kaikki asemat yleensä kuulevat kaikki lähetykset (yleislähetys).
 - Hyödynnetään tätä ominaisuutta!

19.10.2001

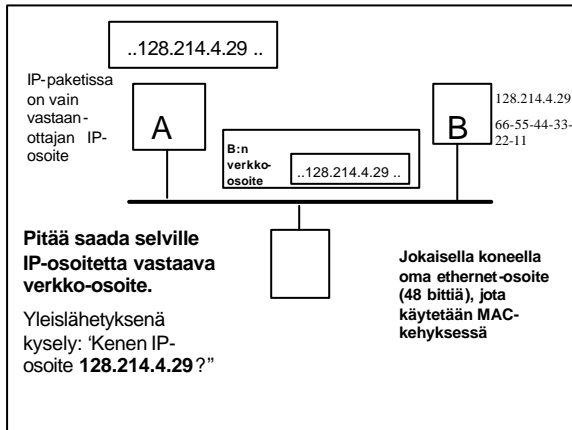
57

ARP-protokolla (Address Resolution Protocol)

- IP-kerroksen protokolla, jolla selvitetään IP-osoitetta vastaava siirtoyhteyserroksen osoite
 - » esim. eetteriverkon 48-bittisiä osoitteita
- yleislähetys lähiverkkoon
 - “Kenellä on IP-osoite vv.xx.yy.zz ?”
 - vastauksena osoitteen omistavan laitteen lähiverkko-osoite
 - » ARP-paketteja: kysely ja vastaus

19.10.2001

58

- Jos A:lla ei ole tietoa ARP-taulussaan, niin A lähettää ARP-kysely yleislähetystenä
 - » "Kenen IP-osoite on 128.214.4.29?"
- Kone B, joka tunnistaa oman IP-osoitteensa lähettää A:lle vastauksena ARP-paketin
 - » "Koneen 66-55-44-33-22-11 IP-osoite on 128.214.4.29!"
- A lähettää IP-paketin B:n LAN-osoitteella MAC-kehysessä.

19.10.2001

60

- optimointia:
 - kyselyn tulos välimuistiin
 - » talletetaan muutaman minuutin ajan
 - tyypillisesti 20 minuuttia
 - kyselijä liittää omat osoitteensa kyselyyn
 - alustettaessa jokainen laite ilmoittaa osoitteensa muille
 - » kysyy omaa osoitettaan
 - » jos tulee vastaus, niin konfigurointivirhe

19.10.2001

61

- ## 5.6 Silta (bridge)
- LAN-verkkojen yhdistäminen
 - keskittimillä (hub)
 - » toistin, toimii perustasolla, käsittelee bittejä
 - » lähettää vastaanottamansa bitit kaikille muille
 - » yhteinen törmäysalue => vain pieniin verkkoihin
 - » vain samanlaisiin verkkoihin
 - silloilla
 - » linkkitason olio
 - » voi **periaatteessa** yhdistää myös erilaisia verkkoja
 - mitä erilaisempia sen hankalampaa

- ## Käyttötarpeita
- osastoverkot
 - maantiede: hajautus
 - etäisyydet: yhdistäminen
 - kuormituksen jakaminen
 - häiriöiden rajoitus paikalliseksi
 - suojaus: lähiverkkojen looginen eristäminen

19.10.2001

63

- ## Sillan portit
- Lähiverkko liitetään siltaan **portin** kautta
 - yksinkertaisissa silloissa vain kaksi porttia
 - monipuolisissa useita
 - Portti
 - MAC-piiri
 - noudattaa lähiverkon protokollaa
 - esim. CSMA/CD
 - ohjelmisto
 - huolehtii alustuksesta
 - puskurin hallinnasta

Tuntumaton silta (transparent bridge, spanning tree bridge)

- tavoitteena tuntumattomuus
 - » 'plug and play'
 - ei mitään muutoksia laitteistoon, ohjelmistoon
 - ei reititystaulujen ja parametrien asettelua
 - ei vaikuta itse LANien toimintaan
- tuntumaton silta
 - vastaanottaa kaikki siihen kytketyiltä LANeilta tulevat kehykset
 - joko hylkää tai ohjaa edelleen

19.10.2001

65

- Tuntumaton silta
 - tekee itse kaikki ohjausratkaisut
 - silta alustaa itse itsensä
 - silta sopeutuu dynaamisesti verkon muutoksiin
- eri LANeista voi tulla sanomia yhtäaikaan
 - talletetaan puskureihin
- edelleen lähetettävistä sanomista valmistetaan niiden kohdeverkkoa vastaava kehys

19.10.2001

66

Sillat ohjaavat kehykset toisiin LANeihin

- siltojen siltataulut

Jokaisella laitteella oma yksikäsitteinen osoite	laite- portti		Laitte- portti										
	osoite												
	A	1	<table border="1"> <thead> <tr> <th>osoite</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>B</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>H</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>	osoite		B	1	C	1	D	2	H	3
osoite													
B	1												
C	1												
D	2												
H	3												
	B	1											
	C	2											
	D	2											
	F	2											

Silta B1

Silta B2

Siltataulut

- Alkutilanteessa kaikkien siltojen siltataulut ovat tyhjiä
- siltataulua päivitetään aina, kun kehys saapuu
- vanhentuneet tiedot poistetaan
 - ajastin laukeaa

19.10.2001

68

Silta käsittelee kaikkia kehykset:

Kehys: lähdeLAN X; kohdeLAN Y; tuloportti I;

- X,Y siltataulussa
 - X ja Y samassa **portissa** => hylkää kehys
 - X ja Y eri **porteissa** => lähetä eteenpäin
 - päivitä X, I
- X ei taulussa
 - lisää X, I => silta oppii (**backward learning**)
- Y ei taulussa
 - lähetä Y kaikista muista porteista => tulvitus
 - päivitä X, I

19.10.2001

69

Tulvitus (flooding)

- tulvitus on ongelma
 - sanomat jäävät kiertämään silmukoissa
 - koko verkko tukkeutuu
- **siis silmukoita ei saa muodostua!**
 - eli verkon loogisen rakenteen pitää olla puu
 - muodostetaan verkolle virittävä puu (spanning tree)

19.10.2001

70

Virittävä puu

- sillat muodostavat ja ylläpitävät
 - valitse juuri
 - silta, jolla pienin sarjanumero
 - valitse kustakin sillasta/ LAN:ista lyhin reitti juureen
 - => **virittävä puu**
 - muut sillat jäävät käyttämättä
 - tulvitus vain **virittävän puun siltoja pitkin**

19.10.2001

71

Siltojen edut

- verkkojen ja asemien määrää helppo kasvattaa
- erilaisia lähiverkkoa
- sillat eivät näy ylemmille kerroksille
- voidaan kerätä tietoja ja säädellä pääsyä
- luotettavuus ja suorituskyky kasvaa

19.10.2001

72

Siltojen haitat

- sillat puskuroivat ja aiheuttavat viivettä
- ei vuonsäätelyä => sillan kapasiteetti voi ylittyä
- kehysrakenteen muuttaminen => virheitä jää havaitsematta
- **Yleisesti edut selvästi suuremmat kuin haitat**

19.10.2001

73

Erittäin nopeat lähiverkot (High-speed LANs)

- nopeus >> 10 Mbps, 100 Mbps - 1Gbps
- eri ratkaisuja
 - **Fast Ethernet, Gigabit Ethernet**
 - FDDI, HIPPI, WLAN, atm, jne
- Näitä ei käsitellä kurssilla!

19.10.2001

74

5.8. Linkkitason protokollia

- Linkkitason protokollia on useita
 - **HDLC** (High-level Data Link Control)
 - useita, enemmän tai vähemmän toisistaan poikkeavia yhteensopimattomia versioita
 - ei käsitellä kurssilla
 - **PPP** (Point-to-Point Protocol)
 - soittoyhteys modeemin tai ISDN:n kautta tietokoneeseen
 - yleisimmin käytettyjä linkkiprotokollia

19.10.2001

75

5.8. PPP (Point-to-Point Protocol)

- IETF:n vaatimuksia
 - hyvin toimiva kehystys
 - kehysten virhetarkistus (virheellinen kehys tuhoetaan!)
 - havaitsee, jos yhteys ei toimi ja ilmoittaa tästä verkkokerrokselle
 - useat verkkokerroksen protokollat voivat käyttää
 - verkko-osoitteista sopiminen mm. IP-osoitteet neuvoteltavissa yhteyden muodostuksen aikana
 - autentisointi mahdollista
 - ei vuonvalvontaa

19.10.2001

76

PPP-kehys

Tavuja	1	1	1	1-2	vaihtelee 2-4	1
	01111110	osoite	kontrolli	protokoll	data	CRC 01111110

- **lipputavu 01111110,**
 - character stuffing, DLE = 01111110
- **osoitekenttä aina 11111111 (⇒yleislähetys)**
- **kontrollikenttä aina 00000011**
 - osoite- ja kontrollikenttä voidaan jättää kokonaan pois
- **protokolla: mille protokollalle data on tarkoitettu**
 - esim. IP, IP:n Control Protocol, PPP:n Link Control Protocol
- **data: sisältää yleisimmälle protokollalle tarkoitettua dataa**
 - maksimi sovitaan, oletusmaksimi 1500 tavua
- **CRC: tarkistusbitit;**

- **LCP (Link Control Protocol)**
 - » muodostaa ja testaa linjayhteyksiä
 - » neuvottelee yhdeyden ominaisuuksista
 - » purkaa yhteyden, kun sitä ei enää tarvita
 - » vrt. TCP-yhteys
- **NCP (Network Control Protocol)**
 - » neuvottelee verkkokerroksen optioista
 - » oma NCP kullekin verkkoprotokollalle
 - » TCP/IP: tärkein tehtävä IP-osoitteen antaminen päätteelle dynaamisesti

Yhteydenotto PPP:llä

- **soitto modeemilla reitittimeen**
 - » fyysinen yhteys
- **PPP-parametrien valinta**
 - » LCP-paketteja vaihtamalla
- **verkkokerroksen konfigurointi**
 - » TCP/IP: IP-osoitteen antaminen PC:lle
 - » PC => tilapäinen Internet isäntäkone
- **PC voi lähettää ja vastaanottaa tavallisen isäntäkoneen tapaan**

Yhteyden purku

- **NCP purkaa verkkoyhteyden ja vapauttaa IP-osoitteen**
- **LCP purkaa siirtoyhteyserroksen**

Linjayhteyden muodostus

- **Dead**
 - » ei kantoaaltoa, ei peruserroksen yhteyttä
- **Established**
 - » peruserroksen yhteys muodostettu
 - » sovitaan LCP-optioista
- **Authenticate**
 - » osapuolet varmistuvat toistensa identiteetistä
- **Network**
 - » NCP konfiguroi verkkokerroksen

- **Open**
 - » tiedonsiirto voi alkaa
- **Terminate**
 - » kun tiedonsiirto suoritettu => lopetustilaan
 - » tästä palataan alkutilaan lopettamalla kantoaalto

LPC-pakettityypit

- optioista ja niiden arvoista sopiminen
 - Configure-
 - » request ehdotettuja optioita ja arvoja
 - » ack kaikki hyväksytään
 - » nak optioita, joita ei voida hyväksyä
 - » reject optioita, joista ei voida neuvotella
- linjan sulkeminen
 - Terminate-
 - » request linjan sulkemispyyntö
 - » ack OK, linja suljetaan

19.10.2001

83

● tuntemattomat sanomat

- Code-reject tuntematon pyyntö
- Protocol-reject tuntematon protokolla
- linjan testaus
 - Echo-request palauta tämä kehys
 - Echo-reply tässä kehys takaisin
 - Discard-request hylkää tämä testisanoma

19.10.2001

84

Yhteenveto

- Sovelluskerros: sovelluksen tarpeet
 - HTTP, DNS, SMTP
- Kuljetuskerros: sanomien kuljetus prosessien välillä luotettavasti
 - TCP: virheet, vuon- ja ruuhkanvalvonta; UDP
- Verkkokerros: reititys koneiden välillä
 - IP, osoitteet, reititysprotokollat
- Siirtoyhteyshierarkia: kahden solmun välillä
 - MAC: CSMA/CD, CDMA; PPP
 - Ethernet, tuntematon silta

Kiitos kestävydestä!

